ОТВОРЕНО ПИСМО

ДО ПОЧИТАТЕЛИТѢ И ПОСЛѢДОВАТЕЛИТѢ НА ПОКОЙНИЯ МИ БРАТЪ НИКОЛА ГЕНАДИЕВЪ И ЧЛЕНОВЕТѢ НА ПАРТИЯТА НАРОДНО ЕДИНСТВО.

ОТЪ ПАВЕЛЪ ГЕНАДИЕВЪ.

Цена 10 лв.

ОТВОРЕНО ПИСМО

До почитателитѣ и послѣдователитѣ на покойния ми братъ Никола Генадиевъ и членоветѣ на партията Народно Единство.

Драги ми приятели,

Причини отъ морално естество, които засѣгатъ моята честь и оная на покойния ми братъ, Никола Генадиевъ, ме принуждаватъ, слѣдъ едно продължително мълчание, да отправя настоящето си отворено писмо до неговитѣ почитатели и послѣдователи. Станаха толкова много обединения и разцѣпления, че довчерашни най-добри политически приятели, **мислящи и чувствуващи еднакво**, се оказаха въ два противоположни и враждуващи лагера. За мене лично, съ изключение на най-близкитѣ, които виждамъ и срѣщамъ често и които знаятъ кѫде само мога и трѣбва да бѫда, всички останали политически приятели не знаятъ кѫдѣ съмъ и дали трѣбва да ме считатъ за приятель, или пъкъ трѣбва да ме причислятъ къмъ отявленитѣ си противници и дори врагове. Смѣтамъ, че е настѫпилъ моментътъ да си кажа и азъ думата. Намирамъ, че е настѫпило крайно врѣме да се вдигне завѣсата на близкото тѫжно минало, да се обяснятъ много нѣща и всѣки си опрѣдѣли вѣрния и правия почтенъ политически пѫть.

* * *

На 30 октомврий 1923 г., въ първитѣ медени мѣсеци отъ управлението на Демократическия Сговоръ, на жгъла на царския манежъ въ София, на улицитѣ Шипка и Кракра, биде убитъ **съ държавенъ револверъ № 26269** голѣмиятъ ораторъ на

България, водачътъ на старата народно-либерална партия и основателтъ на новата партия Народно Единство, моятъ братъ, Д-ръ Никола Генадиевъ. Неговитѣ физически и интелектуални убийци правителството на Сговора не пожела не да ги открие — защото той най-добрѣ ги знаеше—а да ги залови и накаже. Нѣма съмнѣние, че мълчанието и бездѣйствието на сговорянското правителство само подчерта общото подозрѣние, че убийството на Генадиева е намислено и рѣшено въ неговитѣ по-високи срѣди и е извършено по заповѣдьта на тия срѣди отъ хора на тинята и калта на тоя конгломератъ отъ партии.

Приятелитѣ, почитателитѣ и послѣдователитѣ на Генадиева, изненадани и потресени отъ голѣмото прѣстжпление на Демократическия Сговоръ, прѣдъ тлѣннитѣ останки на своя любимъ голѣмъ водачъ си дадоха дума да продължатъ неговото дѣло — партията Народно Единство. Азъ, братъ на скжпия и милъ покойникъ, не можехъ да остана чуждъ и безучастенъ къмъ благороднитѣ имъ пориви: обѣщахъ, направихъ и дадохъ всичко, което можахъ.

Скоро слѣдъ убийството на моя братъ частнитѣ работи ми наложиха да замина за странство. Въ мое отсжтствие **по-важнитѣ** и **по-голѣмитѣ** отъ послѣдователитѣ на брата ми избрали изпомежду с врѣменно централно бюро при слѣдния съставъ:

Георги Юртовъ отъ Пазарджикъ,
Ив. Ангеловъ отъ Ст. Загора,
Д-ръ Н. Думановъ отъ Плѣвенъ,
Д-ръ Н. Георгиевъ отъ Вратца и
Инж. Иорданъ Каравчевъ отъ София.

За издаването органа на новата партия в. „Народно Единство“ още приживѣ на брата ми бѣ подписанъ единъ протоколъ, по силата на който всѣки отъ по-първитѣ хора на партията се задължаваше да запише, събере и изплати самъ той извѣстно

число абонаменти. Слѣдъ неговата смъртъ тоя протоколъ наново се приподписа отъ сѫщитѣ хора, които поеха вече сравнително по-голѣми задължения спрямо мене. За голѣмо съжаление, обаче, пролича още прѣзъ първото тримѣсечие отъ издаването на в. Народно Единство, което бѣхъ поелъ азъ, че почти никой отъ тия господа „**първи**“ хора на партията нѣма намѣрение да изпълни поетитѣ си съ подписъ и къмъ покойния ми братъ, и къмъ самия мене задължения. Похарчени вече около 400,000 лева, легнали изключително на моитѣ плещи, азъ се принудихъ да свикамъ въ София една сбирка отъ по-прѣданнитѣ хора на партията, която да се занимае съ издаването на партийния органъ. Прѣдъ сбирката азъ направихъ тѫжния си отчетъ и на края заявихъ, че съмъ принуденъ да се откажа отъ издаването на в. „Народно Единство“ и че поемамъ върху си всичкитѣ му досегашни дългове — около 400,000 лева. Бѣхъ колкото трогнатъ, толкова и изненаданъ отъ най-нередовнитѣ въ изпълнението на поетитѣ си задължения, г. г. Ив. Ангеловъ и Г. Юртовъ, които категорически отказаха да приематъ моя дарь и се задължиха да го изплатятъ...

Конкретизирани, взетитѣ рѣшения на сбирката сѫ слѣднитѣ:

1. Издатель на в. „Народно Единство“ остава и за напрѣдъ П. Генадиевъ;

2. Всички ония, които сѫ сложили подписитѣ си въ протокола по издаването на вѣстника, ще подпишатъ на заповѣдь на П. Генадиевъ записи и за неизплатенитѣ, и за новитѣ си задължения по в. „Народно Единство“ и по тоя начинъ улѣснятъ и осигурятъ издаването на партийния вѣстникъ.

3. За членове на врѣменното централно бюро се избиратъ П. Генадиевъ и П. Карчевъ.

На моето желание да остана вънъ отъ врѣменното централно бюро цѣлата сбирка единодушно се противопостави.

На слѣдния день повечето отъ делегатитѣ си заминаха и не подписаха никакви записи. Отъ малцината, които подписаха такива, въ това число Юртовъ и Ангеловъ, само единъ изплати точно на падежа своя записъ отъ 2,500 лева — Ломскиятъ делегатъ Недковъ, а записитѣ на останалитѣ или се протестираха поради мое отсѫтствие отъ София, или самъ азъ ги изплатихъ безъ да оставя да се протестиратъ, какъвто е случаятъ съ записитѣ на Ангелова, Юртова и Йончо Йонова. Послѣдниятъ изплати малко по-кѫсно задължението си, а Юртовъ и Ангеловъ . . . стѣснително ми е да кажа какъ постѫпиха.

* * *

На протеститѣ въ Народното Събрание отъ страна на тогавашнитѣ депутати отъ партията Народно Единство по убийството на брата ми и незалавяне убийцитѣ му, г. Ал. Цанковъ, тогавашниятъ министръ-прѣдсѣдатель, бѣ ималъ куража и неблагоразумието да заяви въ Народното Събрание, че той е готовъ да назначи за сѫдебенъ слѣдователь по убийството всѣки юристъ, когото би посочила партията Народно Единство и на когото правителството ще даде неограничени права. По тоя поводъ отъ името на партията азъ написахъ до г. Цанкова, съ удобрението на членоветѣ на врѣменното централно бюро, слѣдното писмо:

ОТГОВОРЪ

отъ партията „Народно Единство“ на декларацията му, направена отъ името на правителството на 22 априлъ т. г. по убийството на Д-ръ Генадиева.

Господине министре-прѣдсѣдателю,

По поводъ рѣчьта на народния прѣдставитель г. Георги Юртовъ, държана на 22 май т. г., въ която между другото е билъ засегнатъ и въпросътъ за убийството на нашия незамѣнимъ

водачъ, покойния д-ръ Н. Генадиевъ, чиито физически и интелектуални убийци и до днесъ не сж още разкрити, Вие сте благоволили да направите една декларация отъ името на цѣлото правителство на Демократическия Сговоръ въ смисъль:

1. Че правителството е съгласно да се повѣри слѣдственото дѣло по убийството на Генадиева на лице, което посочатъ нашитѣ народни прѣдставители или партията „Народно Единство";

2. Че администрацията Ви ще бжде поставена въ пълна услуга на издирванията; и най-послѣ,

3. Че то, правителството, гарантира безопасността и живота на г. Юртова и на ония, които се поставятъ въ услуга на откриването на убиеца.

Вѣрвайки напълно въ искреността на Вашата декларация, която нѣма за цѣль само да прѣмахне тежкитѣ подозрѣние и отговорности, що падатъ върху самото правителство отъ седъмь-мѣсечното мълчание на сждебно-административнитѣ власти по това съ нищо неоправдано и крайно възмутително убийство на нашия достоенъ водачъ, а чрѣзъ тая декларация желаете да дадете всичката възможность да се откриятъ физическитѣ и интелектуалнитѣ убийци на Генадиева и по тоя начинъ се очисти името на България отъ едно позорно петно, ние Ви заявяваме, господинъ министре-прѣдсѣдателю, че напълно приемаме Вашето прѣдложение, а именно:

1) Съгласни сме да посочимъ едно лице, на което да се повѣри слѣдственото дѣло по убийството на Генадиева. За тази цѣль ние бѣхме избрали единъ юристъ, храбръ запасенъ офицеръ, награденъ и като простъ войникъ, и като офицеръ съ най-голѣмитѣ отличия на храбростьта и патриотизма — бившия проку-

ръ и сѫдия, а напослѣдъкъ софийски адвокатъ Миланъ Грашевъ. За голѣмо съжаление, обаче, прѣди още да бѫде възвѣстено официално името му и прѣди още да го засѣгне Вашето покровителство и онова на административнитѣ власти въ страната, той биде сѫщо убитъ всрѣдъ столичнитѣ улици, безъ да успѣятъ администрацията на г. Русева и сѫдебнитѣ власти на г. Рашко Маджарова да заловятъ и неговитѣ убийци. При все това, ние ще посочимъ друго лице, което да замѣсти убития вече Миланъ Грашевъ и на което правителството, подъ обѣщанитѣ отъ него гаранции, смѣло да може да повѣри слѣдственото дѣло по убийството на покойния Генадиевъ. Ако и той по каквато и да е случайность падне убитъ изъ софийскитѣ улици, осмѣляваме се да ви увѣримъ, господинъ министре-прѣдсѣдателю, че въ нашитѣ редове ще намѣрите достатъчно смѣли и самоотвержени юристи, които ще го смѣтатъ за повелителенъ дългъ и гордость да умратъ на улицата, за да спасятъ честьта на българското правителство и България отъ недостойни подозрѣния. Намъ се струва, обаче, че и въ редоветѣ на Демократическия Сговоръ ще се намѣрятъ достойни юристи, които сѫщо така ще считатъ за свой повелителенъ дългъ не да прикриятъ физическитѣ и интелектуални убийци на покойния Генадиевъ, но дори съ цѣната на своя животъ да открiятъ убийцитѣ и по тоя начинъ да дадатъ заслуженото удовлетворение на обществото, което не доумѣва вече що става въ тая нещастна страна. Позволете ни, обаче, да Ви заявимъ, че въ нашитѣ очи нѣма по-голѣмо понижение на авторитета на властьта и правителството отъ слѣднитѣ два факта:

а) Че то въ разстояние на седъмь мѣсеца не можа да открие чрѣзъ своитѣ сѫдебно-адми-

нистративни органи нито физическитѣ, нито интелектуалнитѣ убийци на едного отъ първитѣ и най-достойни граждани въ тая страна; и

б) Че то не взе изъ своята срѣда най-достойния и самоотверженъ юристъ, на когото да повѣри слѣдственото дѣло по убийството на Генадиева, а желае да го повѣри при специални гаранции, които би трѣбвало да сѫществуватъ за всички граждани безъ изключение въ една конституционна и правова страна, на лице извънъ правителственитѣ срѣди и изходяще отъ нашата партия.

Повтаряме, ние съ удоволствие и гордость приемаме прѣдложението на правителството.

2) За да бѫде, обаче, администрацията Ви дѣйствително поставена въ пълна услуга на издирванията и за да бѫдемъ и ние, и правителството Ви напълно гарантирани въ това отношение, Ви прѣдлагаме:

а) Цѣлиятъ IV полицейски участъкъ да бѫде поставенъ въ услуга на нашия сѫдебенъ слѣдователь;

б. Началникътъ, помощникътъ му и цѣлата стража въ тоя участъкъ да бѫдатъ назначени отъ интелигентни доброволци, членове на партията „Народно Единство“ и дошли прѣдимно отъ Плѣвенъ, Провадия, Пазарджикъ, Пловдивъ, Стара Загора, Чирпанъ и Станимака;

в) До окончателното приключване на слѣдствието по убийството на Генадиева само сѫдебниятъ слѣдователь да има право да разпорежда съ стражата на IV полицейски участъкъ. Назначенията и уволненията въ тоя участъкъ да ставатъ по негово прѣдставление;

г) Обикновената служба на тоя участъкъ да се възложи на стражата на останалитѣ участъци или на собствената негова стража, разпрѣдѣлена изъ другитѣ по-близки участъци;

д) Правителството желае да гарантира безопасността и живота на г. Юртова и на ония, които биха се поставили въ услуга на откриването на убиеца. Партията „Народно Единство“ намира въ тия обѣщани отъ правителството гаранции една голѣма грѣшка, една непростима слабость. Фактътъ, че то е принудено да направи тая декларация, подчертава най-силно, че то е абдикирало отъ своитѣ първи и най-свети длъжности. Тая декларация на правителството иде да подтвърди за лишенъ пжть една страшна дѣйствителность:

1) Че както г. Юртовъ, така и всички ония, които биха се поставили въ услуга на откриването на убиеца на Генадиева, до сега не сж били въ безопасность, а сж рискували дори съ живота си и

2) Че правителството е могло да гарантира и безопасността, и живота на всички ония, които биха се поставили въ услуга на слѣдствието, но че то до сега не е направило това, а тепърва ще го направи. За насъ, обаче, голо обѣщание на едно правителство, което само признава, отъ висотата на министръ-прѣдсѣдателското мѣсто и прѣдъ цѣлото народно прѣдставителство, че въ неговото управление не само за безопасността и нуждитѣ на обикновенитѣ граждани, но дори и за ония на народнитѣ прѣдставители не сжществуватъ гаранциитѣ, осветени отъ Конституцията и Закона въ страната, и то когато биха пожелали да се поставятъ въ услуга на правосждието за да се открияТъ физическитѣ и интелектуални убийци на единъ първостепененъ държавенъ мжжъ, — повтаряме, за насъ това голо обѣщание не е достатъчно. Ето защо, вънъ отъ мѣрката съ стражата на IV полицейски участъкъ, ние се осмѣляваме и то съ пълно право да Ви прѣдложимъ още:

1) Сждебниятъ слѣдователь да има право да призове въ сждебната си камара всѣко лице, каквото и обществено положение да заема то, което по събранитѣ отъ него свѣдѣния се укаже, че знае нѣщо по убийството на Генадиева. Призованото лице, дори когато би било депутатъ или министръ, нѣма да се позове на своята неприкосновеность и за това, ако не се яви точно въ деня и часа на своето призоваване, слѣдователътъ да има право да го доведе подъ стража;

2) Ако сждебниятъ слѣдователь е събралъ достатъчно данни за да обвини нѣкого било за физически, било като интелектуаленъ убиецъ на Генадиева, и ако тоя нѣкой заема голѣмо обществено положение, ако той би билъ дори депутатъ или министръ, тѣхната коиституционна неприкосновеность не може да го спре да тури ржка върху него чѣрзъ своята стража.

3) Ако сждебниятъ слѣдователь намѣри за добрѣ да се дава най-широка гласность на разкритията по убийството на Генадиева, всички правителствени вѣстници сж длъжни да печататъ редовно неговитѣ комюникета;

4) Ако по единъ или другъ начинъ на сждебния слѣдователь бжде възпрѣпятствувано да изпълни своя дългъ отъ разни дѣйствителни и самозвани власти, неговата мотивирана оставка да бжде напечатана въ всички правителствени вѣстници;

5) Ако сждебниятъ слѣдователь, посоченъ и назначенъ отъ партията „Народно Единство", бжде, по една или друга причина, убитъ, неговото мѣсто се заема пакъ отъ нашъ човѣкъ, посоченъ въ тридневенъ срокъ отъ неговото убийство;

6) Ако вие, господинъ министръ-прѣдсѣдателю, и правителството Ви намирате, че е

необходимъ единъ специалепъ за случая вотъ на Народното Събрание относително неприкосновеността на министритѣ и народнитѣ прѣдставители, за да бждатъ напълно свободни за дѣйствие ржцѣтѣ на сждебния слѣдователь, не се съмнѣваме ни най-малко, че Вие ще поискате въ едно отъ най-близкитѣ засѣдания на Камарата тоя вотъ и ще го получите.

Партията „Народно Единство“, поставяйки всички горни условия, желае да огради не само своитѣ хора, които биха се поставили въ услуга на правосждието, но и самото правителство отъ всѣкакви подозрѣния. Правителството на България, слѣдъ вашата категорична декларация въ Народното Събрание, ако скжпи прѣди всичко честьта на България и послѣ своята собствена честь, трѣбва и е длъжно да ни даде гаранциитѣ, които ни е обѣщало по най-тържественъ начинъ, и то въ формата, която би ни позволила да се нагърбимъ съ неговитѣ собствени длъжности.

При това, осмѣляваме се да Ви увѣримъ, господине министре-прѣдсѣдателю, че отъ смъртьта на нашия достоенъ водачъ и отъ разкритието на неговитѣ физически и интелектуални убийци ние не желаемъ да правимъ долно партизанство. Настоящето ние можехме да го поднесемъ въ надвечерието на изборитѣ и да му дадемъ най-широка гласность. Ние не го сторихме, защото смѣтаме, че подобна постжпка би унизила авторитета на партията ни, би осквернила и паметьта на нашия любимъ водачъ. Изпълнявайки нашия повелителенъ общественъ дългъ, днесъ, когато Ви поднасяме нашия отговоръ, който, не се съмнѣваме, ще бжде напълно задоволителенъ, ще зависи дали да стане настоящето достояние на обществото и въ полза на прѣдсѣдателствуваното отъ Васъ

правителство, или въ негова изключителна вреда.

Очаквайки съ спокойствие и търпѣние Вашия отговоръ,

Молимъ Ви, господине министре-прѣдсѣдателю, да приемете нашитѣ почитания.

София, 14 юний 1924 год.

Нищо не попрѣчи на самоизбралитѣ се членове на врѣменното централно бюро на партията Народно Единство, които напълно удобриха съдържанието на това писмо, една година по-кѫсно да се коалиратъ за миналитѣ законодателни избори съ правителството на г. Цанкова, а нѣколко години покѫсно да влѣзатъ съ двама чужди на своята срѣда министри въ кабинета на Демократическия Сговоръ.

* * *

Когато задълженията на в. „Народно Единство" надхвърлиха 1,000,000 лв. и „първитѣ" хора на партията не хаеха и не изпълниха нито едно отъ поетитѣ си спрямо покойния ми братъ и мене задължения, тъй както бѣ рѣшила партийната сбирка, азъ въ послѣдния брой на в. „Народно Единство", за да изоблича правителството на Сговора по убийството на Петко Петковъ и му посоча длъжноститѣ, както и да прѣдизвикамъ спирането на в. „Народно Единство" отъ гузната власть, написахъ и напечатахъ слѣднята статия:

Жековъ —

Цанковъ-Вълковъ-Русевъ-Стоенчевъ.

Прѣдъ насъ сѫ показанията, дадени отъ г-жа Екатерина Д. Петкова прѣдъ сѫда при разглеждане дѣлото по убийството на нейния синъ. Въпросътъ е сериозенъ. Той не засѣга само честьта на нѣколко случайни български министри, а прѣскача тѣхнитѣ дребни глави и засѣга честьта на България, името на Българския народъ. Ето защо намъ се налага повече

отъ всѣкога да се отърсимъ отъ дребнавото партизанство и да заговоримъ само и изключително като добри българи.

„И малкитѣ дѣца ако ги питате ще ви кажатъ, **че синъ ми е убитъ отъ властьта, а не отъ тоя нещастникъ.**

„**Убийцитѣ за мене сж министритѣ г. г. Цанковъ, Русевъ, Вълковъ, Стоенчевъ**“...

Вълната отъ тия страшни и позорни обвинения ще се разнесе по цѣлата страна. Тя ще прѣскочи прѣдѣлитѣ на малката ни държавица и свѣтътъ ще се отврати отъ насъ, българитѣ, които позволяваме да бждемъ управлявани отъ хора, които се сочатъ като прѣдумишлени убийци. Царьтъ, и той има своя дѣлъ на отговорность. Нито царьтъ, нито България могатъ да иматъ за министри хора, които не само се подозиратъ, а се обвиняватъ отъ една майка като прѣдумишлени убийци на нейния любимъ синъ.

Не се касае за честьта на Демократическия Сговоръ, а за оная на България. Не се касае само за личната честь на нѣколко случайно издигнали се хора като Цанкова, Русева, Вълкова и Стоенчева, а за честьта на **българскитѣ** министри, за достоинството на **българската** държава. Тая честь на **българскитѣ** министри и това достоинство на **българската** държава ние трѣбва да ги защитимъ съ всичкитѣ срѣдства, съ които разполагаме. Не е важно дали обвинението, което хвърля г-жа Петкова противъ **българската** власть и противъ четирма **български** министри е вѣрно. Но трѣбва да се докаже първо — че то не е и не може да бжде вѣрно; и второ — че, ако наистина е вѣрно, тая прѣстжпна власть и тия прѣстжпни министри не могатъ да бждатъ по-нататъкъ нито българска власть, нито **български** министри.

Прѣди нѣколко години единъ сждъ противоконституционенъ, единъ сждъ нередовенъ, единъ сждъ слѣдователно незаконенъ, привлѣче подъ отговорность десетина бивши министри, между които и бившия министръ-прѣдсѣдатель Д-ръ Радославовъ и бившия главнокомандующъ генералъ Жековъ. И двамата бѣха самоволни изгнанници, и двамата бѣха вънъ отъ прѣдѣлитѣ на Царството. Единиятъ, Д-ръ Радославовъ, смѣтайки себе си за най-голѣмия виновникъ на народнитѣ нещастия и лишенъ отъ всѣко чувство на честь и отговорность, не се отзова на призоваването му отъ българския макаръ и неконституционенъ сждъ чрѣзъ българския Държавенъ Вѣстникъ. Другиятъ, генералъ Жековъ, български войникъ, не смѣтайки себе си за най-голѣмия виновникъ на народнитѣ нещастия, но изпълненъ отъ съзнанието че трѣбва да брани своята войнишска и гражданска честь и че трѣбва да понесе извѣстенъ дѣлъ на отговорность по народнитѣ нещастия, макаръ и да не е билъ прѣзъ врѣме на войната министръ и слѣдователно по закона да не носи отговорность, макаръ да се призовава отъ единъ български противоконституционенъ и слѣдователно нередовенъ сждъ, бързо да се върне отъ чужбина и се прѣдаде на българскитѣ власти, на българската държава, за да влѣзе направо отъ трена въ българския затворъ. Съ тая си постжпка генералъ Жековъ спаси честьта на българския воинъ, спаси оная на българския гражданинъ, спаси най-послѣ и честьта на българския държавникъ. Той даде най-достойния примѣръ на всички наши общественици и държавници, които по една или друга причина, право или криво носятъ каквато и да било отговорность прѣдъ

Държавата и Народа. На Жекова всички грѣшки и грѣхове бидоха простени. Той се издигна високо надъ всички и всрѣдъ всички политически и политиканствующи срѣди. Той гордо може всѣкиму да подаде ржка и никой съ прѣзрѣние или прѣнебрѣжение не може да му я отблъсне.

Днесъ българска власть и български министри не се подозиратъ, а се обвиняватъ отъ една доблестна майка въ прѣдумишлено убийство на нейния синъ. За свидѣтель тя сочи единъ бившъ министръ и бждещъ може би министръ. прѣдсѣдатель:

„Самъ Андрея Ляпчевъ иска и настоява да убѣдимъ Петко да напустне България, защото отъ разни страни се шушне, че искатъ да го убиятъ. Той слѣдъ нѣкой день го видѣлъ лично и го убѣждавалъ да отпжтува, като обѣщалъ, както и на мене, да му издѣйствува отъ Русевъ паспортъ. Слѣдъ нѣколко деня Ляпчевъ ми отговори, че му отказали".

За свидѣтель тя сочи още единъ виденъ депутатъ отъ болшинството:

„. . . а депутатътъ Сталийски, два дни прѣди убийството му заяви въ пълна зала (въ Народното Събрание): „а бе, момче, това ти изѣде главата".

За свидѣтель тя сочи дневницитѣ на Народното Събрание и редъ още първо и второстепенни лица, които ги нѣма въ сжда.

Честьта на българската власть и българскитѣ министри трѣбва да бжде спасена, но не по пжтищата, по които се е вървѣло до днесъ и съ срѣдствата, съ които се е служило до днесъ. Това спасение на честьта на българската власть и българскитѣ министри трѣбва да изхожда отъ самата тая власть и отъ самитѣ тия ми-

нистри. Сговорътъ, Демократическиятъ Сговоръ, ако той наистина е сговоръ и наистина е демократически, трѣбва да положи всички законни усилия да спаси не само честьта на българската власть и българскитѣ министри, не само личната честь на Цанковци, Вълковци, Русевци и Стоенчевци, а прѣди всичко и главно оная на България, честьта и името на българския народъ, засѣгнати тъй злѣ въ тоя процесъ.

Генералъ Жековъ, гражданинътъ Жековъ, българинътъ Жековъ посочва правия пжть на днешнитѣ властници, на обвиненитѣ министри. Покойниятъ Петко Петковъ даде още по-добъръ примѣръ въ това отношение. Единъ день прѣди да го убиятъ, обвиненъ всрѣдъ Народното Събрание отъ министръ Стоенчевъ, че той комплотиралъ противъ живота на министритѣ, макаръ да бѣ неприкосновенъ, той се постави на пълното разположение на правосждието и самъ поднесе на прокурора заявление въ тая смисъль.

Господа Министри! Васъ ви обвиняватъ! Първата и послѣднята ви длъжность, за честьта на България, за достоинството на българския министръ, за вашата собствена лична честь, е да освободитѣ мѣстата, що заемате и да се поставите въ услуга на българското правосждие.

Главний държавний прокуроре, министре Маджаровъ! Изпълнете длъжностьта си, или, ако това не ви е възможно, изпълнете дълга си на честенъ гражданинъ-министръ — дайте си оставката!

Всички знаемъ какъ постжпиха обвиненитѣ въ прѣдумишлено убийство министри. Никой не мрѣдна нито за да защити честьта на България, нито за да запази достоинството на българския министръ, нито още по-малко за да защити своята собствена честь. . .

* * *

Врѣменното централно бюро, въ което азъ бѣхъ избранъ и наложенъ отъ партийната сбирка, никога не благоволи да ме покани да участвувамъ нито въ едно отъ неговитѣ засѣдания. Така задъ мене и мимо мене то подготви почвата за обединение съ групата Статевъ, въ която единственъ Величко Кознички отъ Кюстендиль водѣше и имаше послѣдователи. По-първитѣ хора отъ врѣменното централно бюро не сж могли да не знаятъ, че азъ въ партия, въ която като първи хора влизатъ Статевъ и Ачковъ, въ никой случай не бихъ могълъ да влѣза. Но не всички послѣдователи на брата ми сж могли да знаятъ дълбокитѣ причини за това. Ето защо съмъ принуденъ тукъ да кажа нѣколко думи и по тия причини:

1. Скоро прѣди убийството на брата ми въ неговия домъ се явилъ Д. Ачковъ да го убѣждава да не напуща националъ-либералната партия. Той добавилъ при това, че ако братъ ми основе нова партия, щѣлъ да бжде убитъ.

2. Статевъ е започналъ своята партийна дѣйность като рапортьоръ на в. „Воля." Народняшки синъ, бидѣйки още студентъ, той бива въведенъ въ срѣдата на народно-либералитѣ по-скоро може би за да осигури поминъка си въ редакцията на „Воля", отколкото отъ съзнание и искрени съчувствия. Къмъ края на Балканската война той бива изпратенъ като младъ войникъ въ 63 или 64 полкъ въ Бѣлоградчикъ, гдѣто въ кжсо врѣме, казватъ, успѣлъ да оргаризира бунта на тия два полка и да се обяви за дивизионенъ началникъ. Жертва на тоя бунтъ стана голѣмиятъ нашъ почтенъ приятель, полковникъ Пеневъ, братъ на най-добрия ни съпартизанинъ въ Казанлжкъ, Антонъ Пеневъ и близъкъ сродникъ на Ал. Орозовъ. Той не можа да понесе позора отъ бунта на неговитѣ полкове и се само-

уби. По тоя бунтъ бидоха застрѣляни чини ми се 23-ма български войници. Покойниятъ ми братъ употрѣби свръхчовѣшки усилия за да спаси Статева. И за тая си проявена голѣма човѣщина Статевъ не му остана длъженъ: една година по-късно, слѣдъ обявяването на общоевропейската война, той се обяви противъ брата ми и на страната на Добри Петкова и Радославова. Вѣроятно поради това бѣ назначенъ прѣзъ врѣме на войната въ... разузнавателната секция въ София. Най-гаднитѣ статии въ в. „Свобода“ противъ брата ми по атентата въ Градското Казино и Деклозиеровия процесъ били писани отъ Статева.

При тия условия можехъ ли азъ, братътъ на Д-ръ Генадиева, да правя **нѣкакво обединение** не само съ **партийни водачи** безъ партизани, но въобще съ Ачковци и Статевци? Но биваше ли **първитѣ хора** отъ партията на брата ми да взематъ инициативата и направятъ подобно обединение, ако въ тѣхъ би останало поне капка почитъ къмъ неговата паметь и политическата му дѣятелность?

* * *

Когато е било уговорено окончателно обединението съ Статева и Ачкова, азъ бѣхъ за кратко врѣме въ странство. Тамъ го узнахъ. Щомъ се върнахъ, справедливо възмутенъ, свикахъ въ Пловдивъ най-първитѣ тогавашни хора на партията — Ибишевъ, Юртовъ, Ангеловъ, Киро Николовъ, Никола Костовъ и др. — и тамъ, слѣдъ дълги разисквания, азъ имъ заявихъ, че, ако не поправятъ грѣшката си въ първия организационенъ партиенъ конгресъ, ще бѫда принуденъ да ги напустна, а тѣ отъ своя страна обѣщаха, че въ конгреса ще направятъ всичко възможно, за да бѫде запазено името на партията Народно Единство и нѣма да бѫдатъ допустнати въ нейнитѣ редове нито Ачковъ, нито

Статевъ, нито Добри Петковъ. И, за да улесня задачата имъ, въ деня на конгреса изпратихъ отъ Пловдивъ слѣднята телеграма, адресирана въ София

До прѣдсѣдателя конгреса Стамболовистката партия Народно Единство, съ копия до

Бившитѣ министри Никола Апостоловъ и Величко Кознички и делегатитѣ:

Ат. Ибишевъ отъ Пловдивъ;
Никола Думановъ отъ Плѣвенъ;
Георги Юртовъ отъ Пазарджикъ;
Никола Костовъ отъ Станимака:
Симеонъ Таукчиевъ отъ Нова Загора:
Василъ Карагьозовъ отъ Стара Загора;
Никола Георгиевъ отъ Вратца;
Д-ръ Никола Каревъ отъ София и
Петръ Карчевъ, редакторъ на „Народно Единство".

Пожелавамъ на конгреса ви най-плодотворна, мждра и полезна за отечеството и народа работа, като прѣди всичко запазите името на партията Народно Единство. Упованъ на своя гений, въ името на народното единство и подкрѣпянъ отъ народното единство, великанътъ Стамболовъ запази България отъ голѣми душмани и я спаси отъ прѣдателството на български изчадия въ най-труднитѣ дни отъ нейното историческо развитие. Синъ на селяни отъ Башкьой, изпѣзълъ изъ нѣдрата на народа и слу-жилъ вѣрно прѣзъ цѣлия си животъ на тоя народъ, Димитъръ Петковъ доизгради великото дѣло на Стамболова въ името и отъ името на народното единство. Най-послѣ моятъ братъ, съ чиято душа и кръвь е написано името на нашата партия, въ непосилнитѣ изпитания, що прѣживѣ и прѣживѣва България, смѣташе като най-спасителна мѣрка да дири мощь и неизчерпаеми сили за борба въ народното единство. Нека душитѣ на нашитѣ голѣми водачи, ста-

нали мжченишка жертва въ името на плѣменното, на българското, на народното единство, ви дадатъ достатъчно куражъ да се отърсите отъ прѣдразсждъцитѣ и тѣснограждието, които раздѣлиха мощната партия на Стамболова въ най-важния исторически моментъ за цѣлото човѣчество — голѣмата европейска война — на два лагера и по тоя начинъ голѣмитѣ патриоти бидоха нарѣчени прѣдатели, а малодушнитѣ и търгашитѣ съ народната кръвь и народнитѣ злочестини — патриоти. Поставете на чело на хубавата Стамболова партия Народно Единство най-разумнитѣ, най-честнитѣ и най-достойнитѣ, а не комарджиитѣ въ живота и въ политиката, не ония, които всѣки двѣ години правятъ по едно обединение и всѣки три мѣсеца по едно разцѣпление, безъ никого да питатъ и да знаятъ и водими само и изключително отъ свои лични интереси и смѣтки. Не дѣйте търпѣ въ срѣдата си моралнитѣ убийци на партията, нито ония, които безъ свѣнъ се явиха въ дома на Генадиева, слѣдъ като години подъ редъ бѣха яли на трапезата му, да го заплашватъ че ще го убиятъ, ако се отдѣли отъ националъ либералитѣ. Поставете знамето на Стамболова, олицетворяюще мжкитѣ и страданията на българското плѣме и окжпано въ неговата собствена кръвь и оная на Петкова и мокро още отъ кръвьта на Генадиева, въ ржцѣ чисти отъ всѣко петно и достойни за имената на нашитѣ светци.

Да живѣе България!

Да живѣе българскиятъ народъ!

Да живѣе партията на голѣмитѣ български патриоти Народно Единство.

Павелъ Генадиевъ,

вѣренъ редникъ отъ стамболовистката партия Народно Единство.

За голѣмо съжаление, моята телеграма не е била прѣдадена на лицата, до които е била адресирана, нито допустната да се прочете прѣдъ конгреса. Тя била **конфискувана** отъ Юртова и Статева. И по тоя начинъ позорното дѣло на обединението партията на покойния Генадиевъ „Народно Единство“ съ Статева и Ачкова е било увѣнчано съ пъленъ успѣхъ, въпрѣки честьта на самата партия, въпрѣки интереситѣ на нейнитѣ послѣдователи, въпрѣки моитѣ протести и въпрѣки възмущението на по-почтенитѣ хора въ партията.

* * *

Че възмущение въ по-будниттѣ и прѣданни партизани е имало, личи отъ документитѣ, които подолѣ прѣдавамъ. Но че още отъ първитѣ дни на споразумѣнието за обединение съ Статева послѣдниятъ е почналъ съ вѣроломни хитрини, а „видниттѣ“ хора на Народно Единство — съ прѣстжпно безгрижие и самонадѣяность, личи още по-добрѣ отъ сжщитѣ тия документи.

Така, до като успѣятъ да склонятъ хората на Народно Единство да се обединятъ съ тѣхъ, Статевъ и С-ие приели най-сжщественитѣ имъ искания, чрѣзъ които се подчертава, че въ новата обединена партия прѣодоляващата сила е партията Народно Единство, която се съгласява да приеме въ срѣдата си разколницитѣ отъ националъ-либералната партия, а не самата тя отива при тѣхъ. Слѣдниттѣ положения ясно ни убѣждаватъ въ това:

1. Името на Генадиева се задължаватъ да тачатъ еднакво съ онія на Стамболова и Петкова;

2. Личнитѣ партийни карти ще носятъ ликоветѣ на тримата партийни водачи;

3. Партиенъ цвѣтъ остава тъмно-пепелявиятъ, сирѣчъ оня на партията Народно Единство, а за програма — най сжщественото — програмата на партията Народно Единство;

4. Главниятъ редакторъ на партийния органъ се посочва отъ хората на Народно Единство и

5. Добри Петковъ да не играе никаква активна роля въ възстановената народно-либерална Стамболова партия.

Тая е вждицата, на която сж се уловили съ непростима наивность шаранитѣ отъ Народно Единство, за да бждатъ не на другия день, а още сжщия день най-безцеремонно и безсрамно изиграни. И когато по-буднитѣ въ партията виждатъ това, отъ името на секретарията на централния комитетъ на партията Народно Единство изпращатъ до Хр. Статева слѣдното писмо № 104 съ дата 18 юлий 1925 г., върху което Статевъ се е подписалъ подъ думитѣ: „Получихъ еднообразенъ екземпляръ".

Уважаемий Господине,

На 13 того въ помѣщението на банка Атлантикъ София, между г. г. Кознички и Васъ, отъ една страна, и отъ друга между г. г. Георги Юртовъ, Д-ръ Н. Думановъ и Д-ръ Н. Георгиевъ, първитѣ дѣйствующи отъ името на отцѣпени нац. либерали Стамболовисти, а вторитѣ като делегати на центракния комитетъ на партията Народно Единство, се постигна съгласие за възстановяване народно-либералната Стамболова партия при слѣднитѣ условия:

1. Името на покойния шефъ на народно либералната партия, Д-ръ Никола Генадиевъ, и двѣтѣ страни се задължаватъ да тачатъ наредъ съ това на Ст. Стамболова и Д. Петкова.

2. Личнитѣ карти да носятъ ликоветѣ на горнитѣ трима шефове покойници.

3. Партиенъ цвѣтъ тъмно-пепелявъ и за програма остава тая на партията Народно Единство.

4. Партиенъ органъ — вѣстникъ Свобода съ главенъ редакторъ лице, посочено отъ партията Народно Единство.

5. Прие се, щото едно видно лице отъ послѣдния кабинетъ на Радославовъ, по съображения на цѣлесъобразность и за загасване на стари страсти, да не играе никаква активна роля въ възстановената партия.

Още на другия день, обаче, щомъ г. г. Кознички, Юртовъ, Думановъ и Георгиевъ си заминаха, пролича една прѣднамѣрена умисъль отъ Ваша страна да бравирате ангажементи тържествено поети. Така напримѣръ:

Въ окржжното № 1, котео Вие сте редактирали и отпечатали отъ името на народно-либералната партия, не сте съобщили, че главенъ редакторъ на вѣстника е лице, опредѣлено отъ Народно Единство — нѣщо, направено съ прозрачни намѣрения.

Отъ друга страна съ дѣлата си подчертавате, че не държите смѣтка за ангажементитѣ си по точка 5. Нѣщо повече: съ настойчивото си желание да заличите отъ позива пасажа: **Да живѣе паметьта на Стамболовъ, Петковъ, Генадиевъ**, давате доказателства на близкитѣ и далечни Ваши намѣрения.

Въ заключение Ви заявяваме: почитането паметьта на Д-ръ Генадиевъ, искането щото гл. редакторъ на Свобода да изхожда отъ срѣдата на Народно Единство и въпросътъ по точка 5 сж условия, безъ които обединението ще се счита за **непровъзгласено.**

Понеже нѣмаме възможность да се връщаме къмъ разискване на въпроси, веднъжъ тържествено изчерпани и понеже Вие лично-сте мандатьоръ на отцѣпилитѣ се националъ либерали, ако обичате, съобщете ни до 8 часа днесъ непрѣменно писмено, ул. Веслецъ № 8, приемате ли позива, който тази вечерь или утрѣ заранъ се разлѣпва, да носи непрѣменно и заключителния възгласъ „да живѣе паметьта на

Стамболовъ, Петковъ и Генадиевъ"; 2. Главенъ редакторъ да бѫде лице, посочено отъ партията Народно Единство; 3. Съгласни ли сте не само на думи по точка 5, но и искрено да ликвидирате съ едно минало, което не носи нито престижъ на прѣдприетата акция, нито желаното единодушие.

Говоримъ отъ името на цѣлата партия Народно Единство и отъ името на всички партийни дѣйци, съ изключение, може би, на г. Ив. Ангеловъ.

Съ поздравъ
Инж. Йорданъ Каравчевъ,
Петръ Карчевъ,
Д-ръ Н. Каревъ,
П. Думановъ.

Още на слѣдния день, обаче, Статевъ и Ачковъ бързатъ да отговорятъ на подписавшитѣ горното писмо съ едно възмутително прѣдизвикателство: облѣпятъ изъ софийскитѣ улици позива на новата народно-либерална Стамболова партия, като заличаватъ навсѣкѫдѣ въ него името на Д-ръ Генадиева. Това прѣдизвиква възмущението на мнозина, вѣренъ изразъ на което е писмото на Петръ Карчевъ до Георги Юртовъ и Д-ръ Думановъ съ дата 28 юлий 1925 г.:

Драги приятели,

При разискване на въпроситѣ, които ще бѫдатъ повдигнати въ днешното засѣдание на врѣменния централенъ комитетъ, моля ви да имате прѣдвидъ писмото, отправено отъ г-да Д-ръ Н. Каревъ, Инж. Каравчевъ, Петръ Думановъ и менъ до г-нъ Христо Статевъ, като мандатьоръ на отцѣпенитѣ националъ-либерали. Дължа да ви заявя, че колкото се отнася до мене, считамъ, че точното и безрезервно изпълнение на точкитѣ въ въпросното писмо е въп-

росъ на лична и политическа честь за хората отъ бившата партия „Народно Единство". По тая причина всѣко отстжпление въ каквато и да би било форма отъ изложенитѣ въ писмото искания, ще съставлява дезавуиране на подписавшитѣ го, при което положение трѣбва да ви заявя въ най-категорична форма, че не ще ми бжде възможно каквото и да е активно участие въ партийнитѣ борби и ще си запазя евентуално свободата на дѣйствие и отношение къмъ новосъздаденото положение.

Обидата, която бѣ нанесена отъ г-да Статевъ-Ачковъ на цѣлата партия „Народно Единство" на 18 т. м., прѣди образуването на народно-либералната партия, е незаличима, тъй като вие знаете, че въ отговоръ на писмото отъ 18 т. м. визиранитѣ лица ни отговориха на слѣдния день, като дръзко разлѣпиха изъ софийскитѣ улици позива на новата партия, безъ да фигурира името на Генадиевъ. Това оскърбление би могло отчасти да бжде заличено, ако авторитѣ му поискатъ надлежното извинение, което ще трѣбва да бжде протоколирано. Всѣка друга форма на „извинение" ще бжде една хитрость, на която не можемъ да се уловимъ. За избѣгване въ бждеще на подобни инциденти, крайно необходимо е, щото г-нъ Статевъ да не може самостоятелно да прѣдприема каквито и да е дѣйствия отъ партиенъ характеръ. Считамъ, че е цѣлесъобразно вие двама, като членове на изпълнителния комитетъ, да си посочвате едно поне опълномощено отъ васъ лице, което да дѣйствува съ нуждния авторитетъ и което да бжде въ положение да парализира самовластнитѣ дѣйствия на г-нъ Статевъ.

Мисля, че жертвитѣ, които бѣхме принудени да направимъ, не могатъ да минаватъ границата, задъ която се чертае пълното обез-

личаване на политическата ни групировка, толкозъ повече, че резултатитѣ отъ тая акция далечъ не сж такива, каквито се прѣдполагаха.
Приложение: писмото отъ 18 т. м.

Съ приятелски поздравъ
П. Карчевъ

И Георги Юртовъ, съ една непростима наивность или, ако не би било така, би трѣбвало да допустнемъ и кажемъ — съ една престжпна умисъль, на 30 юлий телеграфира Карчеву отъ Пазарджикъ:

„Не се безпокой. Всичко уговорено ще бжде въ точъ изпълнено. Тежко на тѣзи, които искатъ да измѣнятъ уговореното“

Да. Тежко на тѣзи, които ще измѣнятъ уговореното! **Тежко на Юртова**, който, слѣдъ като самъ видѣ и се убѣди, че нищо „въ точъ не е изпълнено“, **съ спокойна съвѣсть и непростимо безгрижие самъ измѣни уговореното. . .**

* * *

Всички по-стари народно-либерали и всички по-млади отъ Народно Единство не веднжжъ сж ме осжждали, че **бѣгамъ отъ партията**, Никой отъ тѣхъ, обаче, не знае душевнитѣ ми терзания отъ безчестието на хората, които се смѣтаха за най-близки приятели, почитатели и послѣдователи на покойния ми братъ. Самъ азъ не намирахъ за нуждно да обяснявамъ дълбокитѣ и срамни причини, които сж ме принудили да се дръпна на страна и да бездѣйствувамъ. Днесъ смѣтамъ, че е удобниятъ психологически моментъ да сторя това. Особено пъкъ когато има видни хора и изъ други политически партии, които ме смѣтатъ не безъ основание на страната на Статева и Смилова, къмъ които тъй безогледно се присъединиха довчерашнитѣ ми другари отъ централното бюро — Д-ръ Думановъ, Г. Юртовъ, Ив. Ангеловъ, Д-ръ Георгиевъ, а покрай тѣхъ

Ат. Ибишевъ, Ив. Маневъ, Никола Костовъ и повечето отъ членоветѣ на партията Народно Единство.

Тукъ му е мѣстото да благодаря на оная малка група отъ млади и прѣданни съпартизани въ София, начело съ Цеко Ханджиевъ, които никога не се разколебаха и останаха до край вѣрни послѣдователи на партията Народно Единство.

* * *

Знаемъ всички перипетиитѣ по министерската криза на кабинета Ляпчевъ. Азъ вѣрвахъ, че Н. В. Царьтъ, колкото въ интереса на цѣлата страна, толкова и въ оня на Короната, ще даде на г. Малинова неограниченъ мандатъ за съставяне на новия кабинетъ. Убѣденъ бѣхъ така сѫщо, че г. Малиновъ нѣма да приеме, че той е длъженъ да откаже колкото въ интереса на страната, толкова и въ оня на своята партия, каквито и да било ограничения въ своя мандатъ. Смѣтахъ, че за спасението на страната и Короната отъ хаоса, въ който бидоха безъ никакво кротце и безъ всѣкакво благо хвърлени отъ правителството на Демократическия Сговоръ, е необходима рѣзка промѣна: ново правителство безъ сѣнка отъ участие на Сговора. За голѣмо нещастие, — а може би за още по-голѣмо щастие — самъ народътъ излѣзе по-мѫдъръ отъ всички: удари заслужена плѣсница на обезумѣлитѣ и самозабравили се властници, развърза рѫцѣтѣ на Короната и я освободи отъ кошмара, въ който бѣ държана години подъ редъ и даде на г. Малинова свободата и самостоятелностьта, които самъ той не бѣ пожелалъ.

Слѣдъ първата криза на Ляпчевия кабинетъ, обаче, изненадата за цѣлата страна бѣ извънредно голѣма, когато се узна, че останалиятъ на власть кабинетъ Ляпчевъ ще бѫде попълненъ и, тъй да се каже, **подмладенъ** съ хора на националъ-либералната партия отъ крилото Смиловъ—Статевъ, слѣдователно и прѣди всичко съ хора на бившата партия

Народно Единство — Думановъ — Юртовъ — Ангеловъ. Лично за мене тоя фактъ не бѣ голѣма изненада.

Тъй наречените „**хора на Генадиева**“ бѣха дали достатъчно доказателства за своята безхарактерность и безтактность още при обединението си съ Статева и Ачкова, по-късно съ участието си на нѣкои мѣста за предпослѣднитѣ законодателни избори на страната на Сговора, не стѣснени отъ обстоятелството, че Сговорътъ бѣ убилъ тѣхния водачъ, и още по-късно — съ обединението си съ Смилова, който бѣ държалъ въ Народното Събрание една рѣчь, пълна съ сквернословия и клевети противъ покойния ми братъ.

Въ надвечерието на попълването кабинета на г. Ляпчева съ Смилова и Статева пътувахъ случайно отъ Пловдивъ за София. Въ вагонъ-ресторанта имахъ удоволствието да срѣщна старитѣ си приятели и добри съпартизани отъ Ст.-Загора — Карагьозовъ и Генчевъ и отъ Плолдивъ — Ив. Маневъ: бѣха повикани да кажатъ въ София думата си по съставянето **новия** кабинетъ въ качеството си членове отъ висшия партиенъ съвѣтъ на Смиловата партия. Съ голѣма болка на сърдцето си имъ описахъ всичко онова, отъ което се терзае душата ми, когато виждамъ най-добритѣ и честни съпартизани на покойния ми братъ да отиватъ да подкрѣпятъ устроителитѣ на неговото убийство. И тримата негодуваха и съвсѣмъ искрено противъ прѣстжплението, което се готвѣше да се извърши въ София, но виждахъ, усѣщахъ тѣхната безпомощность. При все това имъ казахъ:

„Вие Сговора нѣма да спасите, но той васъ неминуемо ще повлече слѣдъ себе си, опозорени за винаги прѣдъ цѣлия народъ“.

И на всѣкждѣ, кждѣто имахъ случая да срѣщна бивши политически приятели, прѣдъ всички казахъ открито онова, що мислѣхъ, че Сговорътъ неми-

нуемо не само ще, **но трѣбва да падне**, за да отстжпи мѣстото си на една истинска конституционна власть начело съ г. Малинова.

И понеже смѣтахъ, че ненапълно съмъ си изпълнилъ дълга къмъ всичи ония, межу които името на брата ми се поменува съ дълбока скърбь и безкрайна почить, азъ написахъ единъ разговоръ съ едного отъ редакторитѣ на в. „Знаме“ и го дадохъ за публикуване въ тоя вѣстникъ нѣколко дни прѣди изборния день. Смѣтахъ, че, прочетенъ тоя раговоръ отъ почитателитѣ и послѣдователитѣ на брата ми, всѣки отъ тѣхъ ще изпълни правилно и добросъвѣстно гражданския и човѣшкия си дългъ — да гласува противъ Сговора и за Народния блокъ.

Ето тоя

„Разговоръ съ брата на покойния Н. Генадиевъ:

— Кждѣ сте — съ Смилова, Статева и Сговора или съ Георги Петрова и Народния Блокъ? — запитахме вчера брата на покойния Д-ръ Генадиевъ, Павелъ Генадиевъ, когото случайно срѣщнахме.

— При гроба на брата си! — бѣ неговиятъ отговоръ. — Азъ не се числя за сега въ никоя политическа партия. Нѣма съмнѣние, че всичкитѣ ми симпатии сж на страната на оная малка група идеалисти, останали вѣрни на паметьта и политическитѣ разбирания на покойния ми братъ — групата „Народно Единство“.

— И ще гласувате за Народния Блокъ?

— И ще гласувамъ, както винаги, противъ Сговора! Ако за нѣкои алчни за власть и несериозни почитатели паметьта на покойния ми братъ е позволено да подкрѣпятъ Сговора и неговитѣ кандидати, за истинскитѣ и прѣданни приятели и почитатели на брата ми и особено за неговия собственъ братъ това не е нито до-

пустимо, нито още по-малко простено. **Д-ръ Генадиевъ бѣ убитъ въ първитѣ медени мѣсеци отъ управлението на Сговора. Нѣщо повече: той бѣ убитъ съ държавенъ револверъ и тогавашната полиция на Сговора не пожела да отговори на съдебния слѣдователь кому е било повѣрено държавното оржжие, съ което е билъ убитъ Генадиевъ. Благодарение на което и до днесъ нито сж уловени и наказани физическитѣ убийци, нито още по-малко интеленктуалнитѣ.**

Но дори моето семейство и моитѣ чувства да не бѣха засѣгнати отъ управлението на Сговора, макаръ между първитѣ му хора да има и много лични приятели, познати и дори родни, азъ пакъ не бихъ ималъ куража да гласувамъ за Сговора. Една власть, която за лични интереси унизи знамето на най-героичния български полкъ, като го изпрати съ военна музика и почести да се поклони на аташето на югославянската легация по единъ уличенъ слугински скандалъ; една власть, която покри страната съ трауръ и осироти хиляди семейства съ безслѣдно изчезнали бащи; една власть, която докара българския народъ до просяшка тояга, не може да намѣри съчувствие и поддръжка въ никой сериозенъ, съзнателенъ и добросъвѣстенъ български гражданинъ и почитатель на брата ми.

— Вашитѣ лични приятели въ Плодивъ, Пазарджикъ, Станимака, Ст.-Загора, Плѣвенъ и другадѣ за кого мислите че ще гласуватъ?

— Азъ нѣмамъ вече лични приятели. Но ония малцина, които се смѣтатъ още за почитатели паметьта и политическата дѣятелность на покойния ми братъ, не допущамъ да гласуватъ за Сговора.

Вие знаете, че и въ миналитѣ, па и въ сегашнитѣ законодателни избори въ Пловдивъ

бѣ кандидатиранъ на първо мѣсто г. М. Маджаровъ, къмъ когото, вънъ отъ близкитѣ роднински връзки, храня и дълбоки почитания за нѣкои негови рѣдки качества и добродѣтели като обиковенъ и политически човѣкъ. При все това, въ миналитѣ избори за народни прѣдставители азъ проклехъ едного отъ най-близкитѣ приятели на брата си въ Пловдивъ — Киро Николовъ — да му изсъхне ржката, ако нѣкога гласува за властницитѣ, въ чиято срѣда биде рѣшено и подъ чието покровителство биде извършено убийството на брата ми.

На прѣдставителитѣ на Царя, които отъ негово име изказаха съчувствия и поднесоха вѣнецъ надъ смъртнитѣ останки на покойния ми братъ, азъ не се посвѣнихъ да кажа открито и дословно:

— Трогнатъ съмъ отъ вниманието и съчувствията на Негово Величество, но му съобщете, че той има между своитѣ министри прѣдумишлени убийци!

И вие ме питате дали ще гласувамъ за Сговора?

— Но за кого?

— За почтени хора и добри българи.

За голѣмо съжаление, по съображения, които не желая тукъ да правя достояние на широкото общество и които самъ азъ нито разбирамъ, нито извинявамъ, нѣкои отъ редакторитѣ на „Знаме“ не пожелали да помѣстятъ цитирания по-горѣ разговоръ.

***

Драги приятели,

Днесъ и малцината незасегнати отъ „**обединителитѣ**“ акции членове на партията „Народно Единство“, па и всички ония, които не по своя воля, **а по-скоро отъ голѣма вѣра въ невѣрни водачи и отъ другарска солидарность**, сж засѣгнати чув-

ствително отъ обединението си съ Статева и Смилова, сж въ безпжтица. Азъ смѣтамъ, че е мой повелителенъ другарски дългъ да кажа що мисля. Може би по тоя начинъ ще помогна на мнозина, ще улесня всички.

На врѣмето азъ бѣхъ най-върлиятъ противникъ на обединението на народно-либерали отъ една страна съ Добри Петковисти, либерали (Радослависти) и младо-либерали (Тончевисти) — отъ друга. Азъ смѣтахъ, па и сега съмъ още убѣденъ, че отъ счупена паница здрава не става, че отъ разцѣпени, озлобени една противъ друга и **немислящи** **еднакво** политически групи никакво **трайно** обединение не става. Най-важниятъ елементъ за пълното обединение на хора отъ **различни** вече политически групи въ една мощна политическа организация е **едномислието**.

Голѣмиятъ, великиятъ умъ на Стамболова не можа да бжде разбранъ и оцѣненъ отъ еснафския умъ на Радославова и спекулативния на Тончева и послѣднитѣ станаха на врѣмето си невъзможни въ редоветѣ на Стамболовата партия.

Политическата тжпота и умствената ограниченость на Добри Петкова не можа да прозре политическия умъ и рѣдката прѣдвидливость на покойния Генадиевъ и той, заедно съ всички властогонци въ най-важния исторически моментъ отъ живота на България — войната — се присъедини къмъ Радославова и напустна Генадиева и съ това прѣдизвика най-страшното поражение на страната.

Грандоманството на Смилова и плиткоумнитѣ хитрини на Статева затъмниха погледа на тия двама набѣдени държавни мжже, за да могатъ да съзратъ пропастьта, въ която неминуемо ще бждатъ повлечени отъ Сговора, ако отидатъ да го подкрѣлятъ. Тѣ и двамата, прѣдъ съблазъньта на прѣдложенитѣ имъ двѣ министерски кресла, запушиха здраво ушитѣ си, за да не могатъ да чуятъ воплитѣ народни,

да усѣтятъ безкрайнитѣ му страдания, да почувствуватъ негодованието и възмущението на цѣлата страна отъ една непростимо дръзка, обезумѣла и самозабравила се власть.

Кждѣ е правиятъ пжть?

Не къмъ политическитѣ гробища, разбира се, за кждѣто Статевъ и Смиловъ потеглиха съ старитѣ грѣшници отъ Сговора.

Правиятъ пжть е кждѣто народътъ и по инстинктъ, и по съзнание тръгна въпрѣки заплахитѣ и насилията на властьта — къмъ Народния блокъ.

За насъ лично, за послѣдователитѣ на Стамболова, Петкова и Генадиева, за всички почтени и съзнателни членове отъ народно-либералната, отъ Стамболовата, отъ старата либерална партия, отъ най-младата партия Народно Единство, пжтьтъ е ясно очъртанъ — при онова крило отъ националъ-либералната партия, което остана вѣрно на идеалитѣ на своитѣ именити водачи: винаги съ народа и никога противъ него; винаги съ България и никога противъ нея и съ чужденцитѣ; винаги съ отечеството и никога противъ него.

Но не за интереси, не за облаги!

Драги приятели!

Нека всѣки поотдѣлно или всички вкупомъ, на чело съ здравитѣ и трезви сили на нашата партия, отидемъ тамъ, **кждѣто мислятъ като насъ, чувствуватъ като насъ, работятъ като насъ** — въ партията на покойния Димо Кьорчевъ и оная на живия Георги Петровъ. И нека това извършимъ открито, почтено, безъ стѣснение, безъ всѣкакви пазарлъци, за каквито вече се готвятъ и отъ лѣво, и отъ дѣсно старитѣ влъхви. Нека постжпимъ тъй, както постжпватъ всички честни хора — да прѣстанемъ да се занимаваме съ обединения и разцѣпления **изключително за лични интереси**, а да постжпимъ къмъ почтена служба и съ почтени срѣдства като редници въ партията, която най-много ни

подхожда и въ редоветѣ на която има само приятели и никакви врагове. Чрѣзъ прѣданната и безкористната си служба въ партията ще служимъ вѣрно и честно и на самото отечество, па рано или кѫсно всѣки ще заеме своето мѣсто споредъ усилията и заслугитѣ си.

Трѣбва да подчъртая, обаче, че не може честни и прѣданни водачи, като напримѣръ Ал. Орозовъ отъ Казанлъкъ и др., **които винаги сѫ служили на партията и никога партията тѣмъ**, да се допустне, че като влизатъ наново въ редоветѣ на партията, останала вѣрна на идеалитѣ на именититѣ ни водачи, тѣ го вършатъ за лични облаги и интереси. Сѫщото трѣбва да се каже и за хората отъ нѣдрата на партията. Въ това направление водачитѣ на националъ-либералната партия, начело съ министритѣ Петровъ и Върбеновъ, трѣбва да направятъ и рѣшителната първа крачка. За това нѣма да имъ липсва, надѣвамъ се, нито куражъ, нито умъ, нито тактъ.

Дано!

* * *

Г-нъ Никола Бронзовъ, бившъ членъ на партията Народно Единство, безъ да има нито моралното, нито законното право, безъ дори да се посъвѣтва и вземе съгласието на останалитѣ **вѣрни** послѣдователи на политическата дѣятелность на покойния ми братъ, е започналъ да издава наново в. „Народно Единство“. Длъженъ съмъ да заявя, че неговиятъ вѣстникъ нѣма нищо общо съ партията „Народно Единство“, която той пръвъ безславно напустна. Нѣщо повече: той отъ името на партията, като „нейнъ секретарь“, за какъвто никой никога не го е избиралъ, съ заявление до Софийския Окр. Сѫдъ я е присъединелъ къмъ Статева и Ячкова и се е отказалъ за смѣтка на партията Народно Единство отъ нейния пепелявъ цвѣтъ. Ако съзнава грѣшката си, може лесно да я поправи. Но не по избрания отъ него пѫть.

Никой не би попрѣчилъ на г. Бронзова, напримѣръ, още при влизането на Статева и Смилова въ кабинета на г. Ляпчева да направи и каже това, което прави и ни казва едва днесъ, слѣдъ като стана извѣстенъ резултатътъ отъ изборитѣ. Само така той днесъ би могълъ да мине за **честенъ** борецъ и **съзнателенъ** спаситель на **заблуденитѣ** и **силомъ продадени** националъ-либерали, стамболовисти и хора на партията Народно Единство.

Г-нъ Бронзовъ най-малкото трѣбваше да има доблестьта да признае прѣди всичко своитѣ голѣми грѣхове за поднасянето на тепсия първо на Статева, послѣ на Смилова хубавата партия Народно Единство, за да има нравственото право да бълва днесъ огънь и жупелъ противъ довчерашнитѣ си приятели и едва ли не кумири.

Слѣдъ тия ми нѣколко реда азъ се надѣвамъ, че г. Бронзовъ ще прѣстане да си служи съ името на партията Народно Единство и съ чувствата на нейнитѣ малцина останали вѣрни послѣдователи. И не само г. Бронзовъ, а и мнозина други, които сж се приготвили да вдигнатъ тъй срамно захвърленото въ кальта нейно партийно знаме.

София, Петровдень, 1931 г.

Павелъ Генадиевъ
законно-избранъ членъ отъ врѣменното централно бюро на партията Народно Единство.

Всѣки добъръ българинъ и обществе-
никъ трѣбва да прочете

ДОКЛАДА

НА

Д-ръ Н. Генадиевъ

ДО МИНИСТЕРСКИЯ СЪВѢТЪ

ПО МИСИЯТА МУ ВЪ СТРАНСТВО

ПРѢЗЪ 1915 ГОДИНА.

Цѣна 30 лева.

На книжарницитѣ и вѣстникарскитѣ будки
— 30% отстжпка.

Всичко въ брой!

Порѫчки — печатница Елисей Петковъ